

Självständigt arbete, 15 hp

Sjuksköterskors attityder vid bemötandet av patienter som har ett substansberoende inom somatisk slutenvård.

En integrativ litteraturöversikt

Sandra Strandberg

Tessa Ursu

Handledare: Anki Olsson

Sjuksköterskeprogrammet, kurs: OM1542

Blekinge Tekniska Högskola, Institutionen för hälsa

Karlskrona April 2023

Sjuksköterskors attityder vid bemötandet av patienter som har ett substansberoende inom somatisk slutenvård.

En integrativ litteraturöversikt

Sandra Strandberg
Tessa Ursu

Sammanfattning

Bakgrund: Sjuksköterskeprofessionen innefattar en helhetssyn på patientens situation. Sjuksköterskan ska kunna föra en god kommunikation och ge en god omvårdnad. Patienter med substansberoende har en ökad risk för fysiska och psykiska sjukdomar. Den här patientgruppen söker vård och förekommer i alla vårdkontexter. För de patienter spelar bemötandet en viktig roll och därför är det viktigt att som sjuksköterska vara uppmärksam och arbeta personcentrerat.

Syfte: Syftet med denna studie är att beskriva sjuksköterskors attityder vid bemötandet av patienter som har ett substansberoende inom somatisk slutenvård.

Metod: En integrativ litteraturöversikt som inkluderade sju vetenskapliga artiklar med kvalitativ metod. Analysen utgick från Fribergs analysmodell.

Resultat: Det identifierades fyra kategorier av attityder som påverkar bemötandet: Fördomsfull, reserverad, uppgiven samt förstående attityd.

Slutsats: Attityden i bemötandet påverkar interaktionen mellan sjuksköterska och patienter som har ett substansberoende. Det framkom fyra kategorier av attityder som påverkar sjuksköterskans bemötande och därmed patientens vård. Attityder formas utefter ett par faktorer, samhällsnormerna, social stigmatisering och kunskapsbrist. Medan personliga erfarenheter och utbildning visade sig ha en viktig roll för en positiv attityd.

Nyckelord: attityder, grundutbildad, personcentrerad omvårdnad, sjuksköterska, somatisk slutenvård, substansberoende.

Innehåll

Inledning	4
Bakgrund.....	5
Substansberoende	5
Alkoholberoende	6
Narkotikaberoende.....	7
Samsjuklighet med somatisk sjukdom	8
Sjuksköterskans roll	8
Påverkan på patienten.....	9
Human-to-Human Relationship Model of Nursing av Joyce Travelbee's.....	9
Personcentrerad omvårdnad	10
Problemformulering	11
Syftet	12
Metod.....	13
Design.....	13
Urval.....	13
Inklusionskriterier.....	13
Exklusionskriterier.....	13
Avgränsning.....	14
Datainsamling.....	14
Artikelsökning i PubMed.....	14
Artikelsökning i CINAHL	15
Kvalitetsgranskning.....	15
Dataanalys	16
Förförståelse	16
Etiska överväganden	17
Resultat	18
Fördomsfull attityd	19
Reserverad attityd.....	20
Uppgiven attityd.....	20
Förstående attityd	21
Diskussion.....	23
Metoddiskussion	23

Design.....	23
Urvalet	23
Datainsamling.....	24
Kvalitetsgranskning.....	24
Data analys	25
Förförståelse	25
Etiska Övervägande.....	26
Resultatdiskussion	26
Fördomsfull Attityd	26
Reserverad Attityd.....	27
Uppgiven Attityd.....	27
Förstående attityd	28
Slutsats	29
Klinisk implikation	29
Förslag till fortsatt forskning	30
Självständighet	31
Referenslista.....	32
Bilaga 1 Databassökning i PubMed.....	39
Bilaga 2 Databassökning i Cinahl.....	43
Bilaga 3 Granskningsprotokoll	46
Bilaga 4 Artikelöversikt.....	50
Bilaga 5 Sammanställning av skillnader och olikheter.....	56

Inledning

Vintern 2021 rapporterade Socialstyrelsen (2022) att det var cirka 1 600 personer som frivilligt sökte vård för sitt beroende. I jämförelse med resterande befolkning föreligger det högre dödlighet, risk för skada både ur ett socialt samt ett medicinskt perspektiv för patienter med ett beroende (Folkhälsomyndigheten, 2022b). Socialt perspektiv innefattar vilka levnadsvillkor de har samt hur de lever. Medicinskt perspektiv innebär vad som händer fysiskt och psykiskt. I hälso- och sjukvården påträffas personer som har eller har haft problem kopplat till substansanvändning. Sjuksköterskan kan möta de patienterna i samband med exempel omläggningar, samtal eller provtagningar (Wiklund-Gustin, 2019).

Sjuksköterskestudenter beskriver mötet med patienter med substansberoende som komplext och utmanande. De upplevde det komplicerat att göra en smärtskattning för att ge lämplig smärtlindring. Patienterna upplevdes inte bli nöjda med den behandling som utdelades. Studenterna lärde sig i den verksamhetsförlagda utbildningen att vem som helst kan drabbas av ett beroende (Lewis och Jarvis, 2019). Sjuksköterskor på en akutmottagning uppvisade stigmatisering mot patienter med ett substansberoende. Det orsakade att patienterna blev undermedicinerade eftersom de antogs att de var ute efter narkotika (Hawk et al, 2022)

Genom att belysa sjuksköterskors attityder vid bemötandet av patienter som har ett substansberoende inom somatisk slutenvård, kan det leda till ökad medvetenhet, förståelse samt kunskap. Det i sin tur förbättrar kommunikationen och den personcentrerade omvårdnaden.

Bakgrund

Sjuksköterskan behöver ha en helhetssyn av patientens situation för att kunna ge en god omvårdnad (Svensk sjuksköterskeförening, 2017). Det är viktigt vilken attityd vårdpersonalen har när de bemöter patienten (Sandström, 2019). Begreppet attityd är ett yttre beteende som kan observeras, exempelvis människors kroppshållning, gester och miner. Det beskrivs som specifika uttryck för känslor (NE, u.å). En attityd grundar sig i en övertygelse som kan vara förankrad över tid och är känslomässigt förknippat. Det gör att personen agerar utefter ett speciellt sätt. Det kan exempelvis vara attityder mot en bestämd grupp människor eller situationer (Aroseus, 2013). Det finns antydningar i kroppshållningen samt i mimiken vem patienten möter. Får det en dålig start kan det gå att rätta till vid ett senare tillfälle, men det kan bli svårt. Mötets innehåll bör vara i nutid, det vill säga låt det förflutna vara tills vidare om inte patienten själv tar upp det (Sandström, 2019).

Substansberoende

Begreppet beroende kännetecknar en upprepad tvångsmässig användning och förlust av kontroll. I längden leder det till negativa fysiska och/eller psykiska konsekvenser. I substansberoende ingår narkotikaklassade läkemedel, alkohol samt tobak (Beroendecentrum, u.å). Beroendesjukdomar går under psykiatriska diagnoser och för att ställa diagnos används två diagnossystem, International statistical classification of diseases and related health problems (ICD-10) samt Diagnostic and statistical manual of mental disorders (DSM) (Region Skåne, 2015).

Substanser som ingår under substansberoende delas upp i olika grupperingar.

Opiater/opioider, sedativa/hypnotika, centralstimulantia, kokain, Cannabinoider och Hallucinogener (Läkemedelsboken, 2017). Se en förenklad översikt av de mest kända substanserna i tabell 1.

Tabell 1

Opiater/opioider	Sedativa/hypnotika	Centralstimulantia
Morfin Heroin	Alkohol Bensodiazepiner	Amfetamin Ecstasy
Kokain	Cannabinoider	Hallucinogener
Kokain	Marijuana	LSD

(Läkemedelsboken, 2017).

Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN), beskriver symtom som utmärker ett beroende. Det kan vara kontrollförlust över sitt användande, som leder till abstinensbesvär samt toleransökning (CAN, 2020b). Abstinens är fysiska och psykiska symtom som framkommer i samband med icke-tillförsel, minskad dos av en drog som använts under en tidsperiod. Svårighetsgraden av abstinens beror på drogen och toleransen. Tolerans eller toleransutveckling innebär att de eftersträvade effekterna av en viss substans minskar och kroppen vänjer sig gradvis. Varaktigheten avgörs av vilken substans som har brukats. Beroende på styrkan, intensiteten, dos, intagningsätt samt den utvecklande toleransen (Johnson et al.,2017).

Stigmatisering innebär en normbrytande grupp som ofta benämns i samband med negativa stereotyper. Begreppet stigmatisering vilar på tre beståndsdelar, beteende, kunskap samt attityder (Folkhälsomyndigheterna, 2022a). Fenomenet stigmatisering kan uppstå om personer saknar socialt erkännande, då de inte kan leva upp till samhällets identitetsvärden. Det innebär att skilja sig på ett negativt sätt från det som räknas som normalt (Goffman, 2020).

Alkoholberoende

Alkohol kan verka avslappnande, ångestlindrande och ger välbehag. Det kan även orsaka exempelvis ökad trötthet, nedstämdhet och irritation. Alkoholberoende kan orsaka en hel del olika sjukdomar, exempelvis levercirros (CAN, 2020). För att en person ska räknas som alkoholberoende ska minst tre eller fler kriterier stämma in. Det vill säga kontrollförlust,

alkoholbegär, abstinens, ökad tolerans och inställda aktiviteter på grund av alkoholintag (Region Skåne, 2015).

Symtom på alkoholabstinens kan upplevas som huvudvärk, illamående, svettningar, oro, skakningar, sömnbesvär, hjärtklappning, högt blodtryck samt aggressivitet (Internetmedicin, 2023a). Patienter har vanligtvis upplevt abstinens i form av ångest, depression, begär samt sömnproblem vid uppehåll innan behandling på öppenvården (Martins et al., 2022).

Narkotikaberoende

Narkotikamissbruk innebär alla preparat som inte används i medicinskt avseende. Det föreligger alltså ingen ordination från läkare. Användandet av narkotika ger en ökad risk för dödlighet, till följd av överdos, kroppsskada eller kronisk sjukdom (Sveriges riksdag, 2011). Läkemedel som är narkotikaklassade kan ge ett rus och är beroendeframkallande vid felaktig användning. Läkemedel som lett till missbruk och beroende kan ordinerats från vården, dock cirkulerar även en hel del på den illegala marknaden (CAN, 2019).

Det visade sig att vårdpersonal hade svårt att visa empati till patienter som använde illegala droger, då de inte uppfyllde samhällsnormerna. Det medförde att patienterna upplevde stigmatisering. Det framkom att vårdpersonalen inte hade lämplig utbildning för att stödja patienter med beroende (Carson, 2019). Narkotika kan leda till bristande tillit till andra samt utanförskap. Personerna känner även att de inte får stöd av hälso- och sjukvård (Folkhälsomyndigheten, 2019). Stigmatisering speglas av samhällets attityder och därmed bli självstigmatiserande. Användning av narkotika har individuella samt sociala påverkan. Den individuella påverkan innefattar personlighetsförändringar samt självstigmatisering. Sociala effekter kan leda till stigmatisering, utsatthet, diskriminering, kriminalitet, ekonomiska problem samt hemlöshet (Sveriges riksdag, 2011).

Vanliga abstinenssymtom av narkotikaanvändande kan vara snuva, utvidgande av pupiller, diarré, värk, oro, hårresning, dysfori och kallsvettningar (Internetmedicin, 2023b). Effekter som opioider har gemensamt är att de verkar smärtlindrande, minskar utsöndring av sekret från slemhinnor samt dämpar andningen. Det som även kan ses träda fram hos långvariga brukare av opioider är rastlöshet, tics, gnisslande tänder och knyckig gång. Centralstimulerande droger höjer sinnesstämningen, verkar uppiggande samtidigt som det

motverkar trötthet och hunger. Euforiska känslor framkallas ofta hos personen vid injicering eller inhalering. Känslövängningar kan uppstå och manifesteras sig i form av aggressivitet, upprymdhet och agitation (Johnson et al., 2017).

Samsjuklighet med somatisk sjukdom

Somatisk samsjuklighet kan bero på skador och/eller sjukdomar som har uppstått till följd av långvarigt drogintag, eller hur det har intagits. Vanliga sjukdomar eller hälsoproblem som kan uppstå bland personer som har ett beroende eller missbruk är exempelvis leversjukdomar, infektionssjukdomar, smärtproblematik, hjärt- och kärlsjukdomar (Johnson et al., 2017).

Sjuksköterskans roll

Sjuksköterskans roll innefattar att främja hälsa och förebygga ohälsa. Hen ska arbeta utefter patientens välmående och lindra lidande. Sjuksköterskan har ett eget ansvar för kompetensutveckling genom att kontinuerligt läsa sig in på senaste forskning. Det för att tillgodose att patienten får bästa möjliga vård. Det är viktigt att eftersträva jämlik vård för alla patienter, genom att respektera självbestämmande, integritet och värdighet (Svensk sjuksköterskeförening, 2017). Det bör ligga stor vikt på att se hela patienten och hens hälsa samt omgivning, för att åstadkomma jämlikhet och jämställdhet (Folkhälsomyndigheten, 2019). Sjuksköterskans autentiska sätt att bemöta patienten med alkoholberoende på underlättar sjukhusvistelsen. Genom sitt bemötande och sin närvaro upplevde patienterna sig hörda i sin utsatthet. Det skapade utrymme för samarbete och en positiv sjuksköterska-patientrelation (Bové et al, 2019).

Omvårdnad av patienter med beroendeproblematik till stor del grundas i stödande av individens egenvård. Beroende kan upptäckas i ett tidigt skede innan det hunnit bli en del av individens livsstil (Wiklund Gustin, 2019). Allmänsjuksköterskor har vanligtvis mera kunskap om alkoholproblem, jämförelsevis med narkotikaproblem (Bell & McCurry, 2020). Det föreligger ett stort behov av att avskaffa stigmatisering av substansberoende. Vårdpersonalen formas av normer och stereotyper, vilket kan påverka vården som ges till patienten (Carson, 2019). IVA sjuksköterskor på en intensivvårdsavdelning hade som vision, lika vård och behandling för alla patienter oavsett bakgrund eller sjukdom. Ingen valde att missbruka utan det fanns en komplex historia bakom. Sjuksköterskorna belyste vikten av omvårdnad och att se patienten. Några andra ansåg att patienterna var manipulativa och

opålitliga (Wedin et al., 2022). Psykiatri sjuksköterskor hade i sin utbildning fått lära sig hantera patienter med substansberoende och praktiskt fått tillämpa sin kunskap. Det ledde till erfarenhet att kunna bemöta patienterna med denna problematik (Chang & Yang, 2013).

Påverkan på patienten

En patient med substansberoende som inkommit på akutmottagningen upplevde sig dåligt bemött och behandlad av läkaren. Akutsjuksköterskan hade inte agerat utan uttryckt sig nedvärderande, vilket orsakat att patienten upplevde en känsla av skam. Vårdpersonalen på akutmottagningen uppfattades av många patienter som dömande. De förutsatte att patienterna var där för narkotika. De kände att den smärtan som de upplevde, sällan togs på allvar eller var tillräcklig för att få behandling. En patient hade kommit in med en bruten näsa, men skickades hem med paracetamol på grund av att heroin påträffats i blodet. Flera av deltagarna framhävde också frustration över att de kände sig straffade eller att de förtjänade mindre vård på grund av sitt substansberoende. En patient beskrev dock positivt bemötande från vårdpersonalen vilket gynnade patientens upplevelse. Hen kände sig trygg, glad och blev sedd av personalen (Hawk et al., 2022).

Human-to-Human Relationship Model of Nursing av Joyce Travelbee's

Human-to-human relationship ger sjuksköterskan en grund som är nödvändig för att kunna skapa en relation till andra människor. Det handlar om sjuksköterskan som en människa som relaterar till andra människor som lider, är i nöd eller har risk för lidande. Sjuksköterskan kan hjälpa utifrån hennes filosofiska övertygelser om sjukdom och lidande. Interaktionen mellan sjuksköterskan och en patient innebär att se varandra som människor. Det är en viktig grund för att åstadkomma god omvårdnad, som är den mellanmänskliga kopplingen. Vilket innebär att för att kunna uppnå målet med omvårdnaden krävs en genuin människa till människa relation, det kan endast åstadkommas genom en interaktionsprocess som är uppdelad i fem faser. En sjuksköterska som känner sin patient har större möjlighet att se de mer subtila förändringarna i hälsotillståndet (Travelbee, 1971).

Med det menas att sjuksköterskan och patienten är individer som förhåller sig till varandra. Sjuksköterskan har som ansvar att utbilda samt hjälpa patienten finna mening i lidandet genom olika strategier, med mål att kunna undvika eller lindra nöden av ouppfyllda behov.

Principen i Travelbees modell är att det är lika viktigt att lära känna en annan människa som att utföra omvårdnad. Det är viktigt att det sker en kommunikation mellan sjuksköterska och patient, för att kunna identifiera de behov som finns. Det som kan vara utmanande för sjuksköterskan utifrån Travelbees modell är att se sig själv som en människa, som patienten. Det i sin tur bör leda till en bredare uppfattning om sig själv, patienten och dess sjukdom för att kunna möta varandras behov. Arbetet vill belysa sjuksköterskans attityd vid bemötandet av patienter som har ett substansberoende. Attityden kan påverka sjuksköterskans beteende i mötet med patienten, vilket i sin tur påverkar kommunikationen. Genom att utgå ifrån Travelbees teori kan det skapa en relation mellan sjuksköterska och patient, som uppnås genom en interaktionsprocess.

Personcentrerad omvårdnad

Personcentrerad omvårdnad (PCO) arbetar efter individens autonomi, styrkor samt bevara deras frihet. Det frångår hur arbetet utfördes förr, som mera fokuserade på endast behandling. PCO kopplas med frihet och ger utrymme för en individs egna mål, även om det kan uppfattas som absurda för andra. Vårdpersonalen menade att PCO borde vara ännu mer fokuserad på individen och mer individanpassad. Den traditionella vården innebär mer efterlevnad, symtomstruktur och individualisering (Doherty et al., 2020). Focus ligger på skapande av partnerskap mellan sjuksköterskan och patienten. Det innefattar att värna om patientens delaktighet och en bra etablerad kommunikation som är en premiss för att beslutstagande ska ske på betryggande sätt (McCance & McCormack, 2019). I Patientlagen (2014:821) så står det att lagen värnar om självbestämmande, delaktighet samt integritet. Den tydliggör vårdgivare samt hälso- och sjukvårdspersonalens skyldigheter. Det innefattar bestämmelser om patientens möjlighet för att påverka hälso- och sjukvården eller annat som kan vara relevant för utformandet av vården (Patientlagen, 2014:821).

Vårdpersonal som utgick ifrån PCO använde sig av kliniska färdigheter, styrkor och omdömen för att effektivt kunna tillämpa en bra patientrelation. De kopplade personcentrering till personliga mål. En teknik de beskrev var om en person har ett livsmål, så är det inte meningen att det ska förändras. Utan att det snarare ska väcka frågor om hur personen ska kunna nå sitt mål. Personen måste identifiera sina mål, som hen behöver arbeta med. Vårdpersonalen kan komma med förslag på vilka mål som anses realistiska, och sedan stötta personen att uppnå dem (Doherty et al., 2020). I början av sjukhusvistelsen på en akutmottagning upplevde patienterna att de var sedda och hörda vilket uppskattades. Dock i

slutet av sjukhusvistelsen försvann gradvis känslorna. Det ledde till att de inte upplevde sig längre sedda eller hörda (Bové et al, 2019).

Personcentrerad omvårdnad innebär att omvårdnaden är utformad efter patientens behov och önskemål. Patienten står i fokus och sjuksköterskan är ett verktyg för att stödja patienten att uppnå sina mål. Sjuksköterskan och patienten kan utveckla en relation genom god kommunikation. Varje patient bär på en historia. Var hen har varit, är nu och är på väg. Sjuksköterskan behöver vara medveten om sin förförståelse, kunna hantera den och möta patienter med respekt. Första gången kommunikation etableras lutar det sig mot fyra hörnpelare. De är respekt, vänlighet, öppenhet samt omvårdnad (Sandström, 2019). PCO är relevant i denna studie då det handlar om bemötande och sjuksköterskans attityd i relation till patienter med substansberoende inom somatisk slutenvård.

Problemformulering

I en rapport från Socialstyrelsen från 2021 står det dokumenterat att det var cirka 1600 personer som sökte sjukvård för sitt beroende. Patienter med substansberoende upplever ofta självstigma och personlighetsförändringar (Sveriges riksdag, 2011). De hamnar lättare i utanförskap, stigmatisering, ökad sjuklighet och dödlighet (Folkhälsomyndigheten, 2022b). Det har visat sig att vårdpersonal har svårt att visa empati för substansanvändare eftersom det inte uppfyller samhällsnormerna (Carson, 2019). Det kan i sin tur påverka initiativet till att söka vård för akuta skador som har tillkommit på grund av sitt beroende (Folkhälsomyndigheten, 2019). Det skapar ett problem eftersom denna patientgrupp upplever att de blir orättvist behandlade eller dömda på förhand. Skulle patienten få en akut skada eller tillstånd kan det påverka patientens initiativ till att söka vård på grund av dåligt bemötande och självstigma. Det kan resultera i ökad sjuklighet och dödlighet (Folkhälsomyndigheten, 2019). Det är väldigt viktigt vilken attityd som en sjuksköterska har i mötet med patienten. Möten som får en dålig början kan gå att rätta till vid ett senare tillfälle, men det kan bli svårt (Sandström, 2019).

Sjuksköterskornas upplevelser i mötet med patienter som har ett substansberoende framträder varierande attityder. Genom att undersöka hur attityderna påverkar mötet, kan det skapa medvetenhet för den grundutbildade sjuksköterskan och generera ny kunskap. Det kan komma att användas för att förbättra interaktionen mellan sjuksköterskan och patienten som i

sin tur bidrar till bättre personcentrerad omvårdnad. Genom att skapa medvetenhet hos den grundutbildade sjuksköterskan kan patientens vård förbättras.

Syftet

Syftet med denna studie är att belysa sjuksköterskors attityder vid bemötandet av patienter som har ett substansberoende inom somatisk slutenvård.

Metod

Design

En integrativ litteraturöversikt baserat på vetenskapliga artiklar av kvalitativ metod valdes för denna studie. De artiklar som inkluderats var kvalitativa eller av mixad metod, där endast den kvalitativa delen använts. En integrativ litteraturstudie innebär att det behöver dras slutsatser i studien för att undersöka hur data hänger ihop. Tolkningar som görs skall vara hållbara och följa den röda tråden i den formulerade texten. Resultatet kommer sluta som i ett mönster hur det hänger samman (Friberg, 2017b). En kvalitativ studie grundar sig i människans upplevelser. Datainsamling består av intervjuer, texter eller observationer (Kristensson, 2014, kapitel 8). Avsikten med kvalitativ forskning är att det ska resultera i en ökad förståelse (Friberg, 2017a). Vikten ligger på att informationen är relevant, pålitlig och att det analyseras källkritiskt (Karlsson, 2017).

Litteraturöversikten har följts enligt Fribergs (2017c) modell som beskriver tankeprocessen genom studien. Studien startade först med att ringa in själva problemet. Vilket var att identifiering av den grundutbildade sjuksköterskors attityder vid bemötande av patienter som har ett substansberoende inom somatisk slutenvård. Det följdes av sökningar i databaser som var strukturerade. De kontrollerades så att artiklarna kunde svara på syftet. Det sista som utfördes var granskning av de artiklar som valts för att sedan kunna ställa samman ett resultat.

Urval

Inklusionskriterier

Inklusionskriterier består av vetenskapliga artiklar som innehåller forskning om grundutbildade sjuksköterskor på somatisk slutenvård, som bemöter patienter med beroende av narkotika, narkotikaklassade läkemedel samt alkohol.

Exklusionskriterier

Exklusionskriterier är sjuksköterskor som har en specialistutbildning samt patienter under 18 år. Kontexten som valdes är somatisk slutenvård, dock exkluderas slutenvård som är kopplad

till specialistsjuksköterskor. Nikotinberoende exkluderades då intresset för tyngre droger förelåg.

Avgränsning

Avgränsningen som gjordes bestod av vetenskapliga artiklar publicerade mellan 2013–2023. Alla artiklar som lästes var på engelska, etiskt granskade och peer reviewed. Peer review går dock inte att välja i PubMed utan bara i CINAHL. De flesta vetenskapliga artiklarna är skrivna med engelska som språk där av är det en nackdel att söka på svenska då det blir för få träffar (Östlundh, 2017). Peer review innebär att artikeln är granskad av flera andra forskare innan det publiceras (Karlsson, 2017).

Datainsamling

Databaser som använts i studien var PubMed (se bilaga 1) samt CINAHL (se bilaga 2). CINAHL innefattar artiklar från tidskrifter som innehåller medicin, omvårdnad, fysioterapi samt arbetsterapi. PubMed innefattar artiklar från tidskrifter som innehåller odontologi, omvårdnad samt medicin (Karolinska institutet, 2022). Trunkering tecknet skrivs efter det utvalda ordet utan mellanslag. Booleska söklogik används för att sätta samman ord och det görs med OR, NOT samt AND. Engelska som språk så tillämpas särskrivning mycket mera än vad det gör i det svenskaspråket. Söktermer som består av två delar används citationstecken (" ") runt båda termerna. Det för att databaserna ska förstå att det är en och samma enhet och inte två (Östlundh, 2017).

Sökningen i databasen utgick ifrån sökord som grundade sig på syftet. När sökning utfördes i databaserna innefattade ordens alla böjningsformer för att få bra sökträffar. Böjningsformer av ord och fritextord med trunkering användes för att få en bred sökning eftersom forskning i ämnet var begränsat. Booleska termerna OR och AND användes för att ställa samman ämnesord med fritextord som skapar ett block.

Artikelsökning i PubMed

Ämnesord valdes ur PubMeds MeSH-termer samt fritextord med trunkering för att få fritextordens alla böjningar. Första blocket bestod av Nurses [MeSH Terms] OR Nurses* som fritextord med trunkering. Andra blocket följdes av MeSH samt fritextord, Attitudes [MeSH Terms] OR Attitudes* OR nurses attitude [MeSH Terms] OR nurses attitude*. Tredje blocket

innehöll Substance-Related Disorder [MeSH Terms] OR Substance-Related Disorder OR alcohol-related disorders [MeSH Terms] OR alcohol-related disorders* OR drug abuse* OR Alcohol abuse* OR substance dependence [MeSH Terms] OR substance dependence*.

Slutligen kombinerades alla blocken med AND. Avgränsningar gjordes sedan med Engelsktext och tidsintervall 2013–2023. PubMed (bilaga 1) fick 315 träffar, alla lästes på titelnivå, sedan lästes 30 abstrakter. 20 artiklar lästes i fulltext och tre gick vidare till granskning.

Artikelsökning i CINAHL

Subject headings kallades ämnesorden i CINAHL och de kombinerades med fritextord samt trunkering. Första blocket bestod av subject headings (MH "Nurses") OR nurse* som fritextord med trunkering. Andra blocket följdes av subject headings (MH "Attitude") OR attitude* OR nurses attitude* som fritextord. Tredje blocket innehöll (MH "Substance Use Disorders") OR substance use disorders* OR (MH "Alcohol-Related Disorders") OR alcohol related disorders* OR (MH "Substance Dependence") OR substance dependence* OR drug abuse* OR alcohol abuse*. Slutligen kombinerades alla blocken med AND. Avgränsningar gjordes sedan med peer Reviewed, Engelsktext och tidsintervall 2013–2023. CINAHL (bilaga 2) fick 189 träffar, alla lästes på titelnivå och sedan lästes 20 abstrakter, fyra artiklar lästes i fulltext och fyra gick vidare till kvalitetsgranskning. En artikel kom upp i båda databaserna, det är en av de fyra artiklarna som gick till kvalitetsgranskning.

Kvalitetsgranskning

Mallen som användes i examensarbete var gjord av Forsberg och Wengström (bilaga 3). För att artikeln skulle gå vidare till granskning ska den vara utformad efter bakgrund, syfte/frågeställning/hypotes, material/metod, resultat, diskussion och litteraturreferenser (Segersten, 2017). Alla artiklarna granskades utifrån syfte, lämpligt urval, hur forskarna gått till vägar med datainsamlingen, hur analysen skett och vad resultatet blev. Det fördes ett resonemang om huruvida artiklarna var tillförlitliga, trovärdiga samt om det förekom bias som kunde påverkat forskningen.

Artiklarna lästes igenom många gånger, sedan med hjälp av granskningsmallen bedömdes kvaliteten. Författarna satt tillsammans, förde ett resonemang och markerade i texterna för att på ett tydligt och strukturerat sätt få med alla delar. Det fanns ingen tydlig beskrivning kring

hur ett poängsystem skulle sammanställas för att bedöma kvaliteten, därav skapade författarna ett system. Alla svar med JA gav ett poäng, vid NEJ eller VET EJ gavs noll poäng. Sedan räknades poängen ihop, en totalsumma av 16–18 poäng gav hög kvalitet. Totalsumma av 7 till 15 gav medelkvalité och totalsumma av 0 till 6 poäng gav låg kvalitet. Totalt finns det 18 poäng att uppnå. Poängen räknades ihop och diskussionen fördes sedan huruvida artiklarna nådde upp till minst medelhög kvalitet. Efter granskningen valdes 7 artiklar som gick vidare till resultaten, 6 uppnådde hög kvalitet och 1 uppnådde medelkvalité.

Dataanalys

Studien har utgått från Fribergs analysmodell för Integrativ litteraturöversikt som följs av fyra steg. Första steget innebär att alla artiklarna ska läsas och sammanställas. Andra steget skapas en översiktstabell för en god struktur. Innehållet i tabellen består av information utifrån syftet med studien. I det tredje steget jämförs likheter och skillnader, för att komma fram till olika teman, kategorier eller det som karaktäriserar studien. Det fjärde och sista steget dras slutsatser som verifieras (Friberg, 2017b).

Först lästes alla artiklarna av författarna var för sig, sedan tillsammans. Diskussionen fördes sedan hur författarna uppfattade valda artiklar. Artiklarna lästes flera gånger för att bekräfta att det svarade på syftet. Det gjordes en sammanfattning av alla valda artiklar. Andra steget skapades en artikelöversikt tabell med författare, titel, syfte, metod, resultat samt kvalitet som överskrift (bilaga 4). I det tredje steget plockades meningsenheter ut ur artiklarna, som beskrev sjuksköterskornas känslor och upplevelser av bemötandet med patienter som har substansberoende inom somatisk slutenvård. Meningsenheter kunde utläsas som attityder, som sedan kategoriserades. Alla artiklarna jämfördes med innehåll, likheter och skillnader (bilaga 5). I sista steget drogs slutsatsen av det mönster av attityder som gick att utläsa i sjuksköterskornas beskrivningar, som sedan tolkas och presenteras i resultatet.

Förförståelse

Förförståelsen innebär det som redan finns kunskap om innan en studie påbörjas. Det betyder inte bara den tidigare inlärd kunskapen, utan vad det finns för värderingar och tidigare erfarenheter (Priebe & Landström, 2017). Viljan att försöka förstå innebär att ha tålamod och kunna finna sig i att inte veta. Inte färgas av de egna antagandena och ha en öppenhet till begränsningar som finns av förförståelsen. Känslomässig bundenhet kan komma bli ett

forskningsproblem. Viktigt att vara medveten om att det föreligger, för att sedan kunna lägga dem åt sidan under analysprocessen (Dahlborg-Lyckhage, 2017).

Etiska överväganden

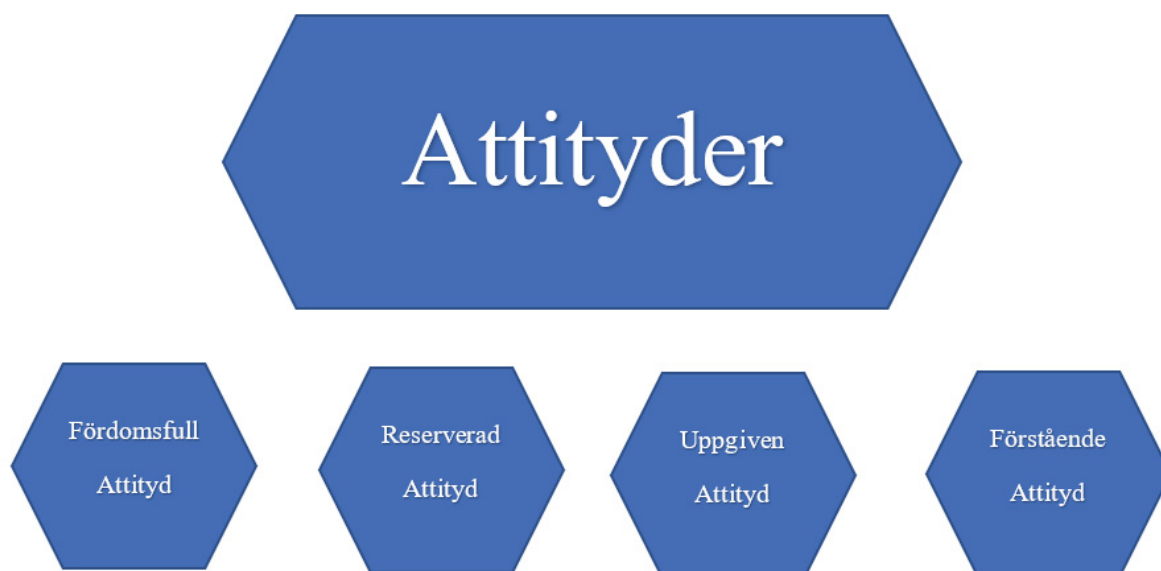
Grunden till examensarbetet är att värna om människors integritet, lika värde samt autonomi och göra gott principen. Göra gott principen innebär välbefinnandet hos individen. Det finns två delar inom de etiska övervägandena, att inte skada deltagarna. Alla människor ska behandlas lika är viktigt och utgår ifrån rättvisepincipen (Kjellström, 2017). Forskning innebär att få en bredare förståelse med motiv att tillföra kunskap och förbättra kunskapsläget. Frågor som kan vara väsentliga att ställa är, vem är studien riktad till samt hur blir den användbar. Enligt human-forskningen ska forskningen vara användbar för en individ, profession och samhälle (Kjellström, 2017).

I medicinsk forskning så innefattar det studier på människor för att kunna få ny kunskap om behandling, hälsa, ohälsa samt sjukdom (Kristensson, 2014, Kapitel 4). Det innebär inte att forskning får utföras vind för våg. Det finns internationella avtal samt forskningsetiska regelverk, för att forskning inte skulle orsaka skada eller lidande. Den etiska modellen i Helsingforsdeklarationen består av fyra etiska principer, göra-gott-principen, autonomiprincipen, rättvisepincipen samt icke skada-principen (Sandman & Kjellström, 2018, kapitel 25). Det ska medföra någon form av nytta med forskningen (Kristensson, 2014, Kapitel 4). I forskningsetiska frågor innefattar det forskarens samhörighet med forskningen. All European Academics (ALLEA) text är grund för god forskning seeds principer. Det innefattade tillförlitlighet, ärlighet, respekt samt ansvar (Vetenskapsrådet, 2018).

Syftet med studien var att belysa sjuksköterskors attityder vid bemötandet av patienter som har ett substansberoende inom somatisk slutenvård. Studien har en tillförlitlighet då det finns tydlig struktur, utförande samt datas ursprung som går att utläsa som referenser. Forskningen som använts i denna studie har utgått ifrån att artiklarna ska vara etisk granskade och godkända. Det har reflekterats över de egna förståelse samt normer. Det kan påverka studiens trovärdighet därför är det viktigt att ha ett kritiskt förhållningssätt under hela studiens förlopp, speciellt under tolkningsprocessen.

Resultat

Analysen identifierade fem kategorier som påverkar sjuksköterskans bemötande i somatisk slutenvård: Fördomsfull, Reserverad, Uppgiven samt Förstående (figur 1). Sju artiklar svarar på syftet att belysa sjuksköterskors attityder vid bemötandet av patienter som har ett substansberoende inom somatisk slutenvård. Artiklarna kom från Chile (1), Danmark (1), Finland (1), Indien (1) samt USA (3). Sex av artiklarna är kvalitativa, en är av mixad metod, dock används bara den kvalitativa delen.

Figur 1

Fördomsfull attityd

Det förekommer en hel del om hur vårdpersonal har förutfattade meningar om patienterna redan innan de har träffat dem. Det framstår att sjuksköterskorna tycker att patienterna är manipulativa, drogsökande samt att de finner liten sympati för dem. Synsättet som framkommer i artiklarna tolkas som en fördomsfull attityd gentemot denna patientgrupp.

Det framkommer att sjuksköterskor upplevde att de flesta patienterna med substansberoende var manipulativa samt att de hade svårt att ha sympati för dem (Neville & Roan, 2014; Horner et al., 2019). En sjuksköterska beskriver hur hen ansåg att patienterna var bara manipulativa, drogsökande och hen kände ingen sympati för dem. En annan sjuksköterska tyckte att de behövde övervakas mycket mera jämfört med andra patienter (Neville & Roan, 2014). En tredje beskrev hur hen upplevde att patienterna trodde de hade ensamrätt på hens tid, hen hade svårt att visa sympati för dem när de ringer på klockan hela tiden. Till slut infann sig känslan av de vill bara ha sina mediciner så de kunde vänta (Horner et al., 2019). Det upplevdes att de patienterna var så beroende att inget annat kunde få plats i deras huvud, de behövde drogerna för att kunna leva (Sugavanaselvi et al., 2022). Patienterna med beroende är ofta desperata om de inte medicineras noggrant. I våldsamt vrede kan hen slita bort förband och dropp. De går från att vara harmoniska till att bli agiterade berättade en sjuksköterska (Horner et al., 2019). Sjuksköterskor stigmatiserar samt anser de att det är patienternas egna fel att de hamnat i den situationen. Dock reflekterade ändå över att de borde tänka på annat sätt om de patienterna (Ortega & Ventura, 2013).

Sjuksköterska påtalar att det är utmanade att ge vård till en del av patienterna med smärta. När det kommer ut från sjukhuset igen kommer de gå tillbaka till sitt substansberoende och göra samma sak igen för att sedan komma tillbaka till sjukhuset. Det blir jobbigt för patienten men även för vårdpersonalen, speciellt när de vet att de bara kommer tillbaka (Horner et al., 2019). En sjuksköterska berättade om en återkommande patient som hade både jobb, familj med mera. Men verkar inte fatta hur hen ska bli fri sitt beroende, utan bara fortsätter återkomma. Det svårt beslut att komma fram till vad man ska göra med de patienterna (Bové et al., 2020)

Reserverad attityd

Flera artiklar nämner att sjuksköterskorna upplevde bland annat att de inte kände sig trygga med patienter som har ett substansberoende, vilket kan leda till en reserverad attityd.

Sjuksköterskor nämnde även att de behövde vara på sin vakt hela tiden eftersom de inte kunde lita på patienterna, tolkas som misstro och leder till en reserverad attityd.

En sjuksköterska beskriver att hen känner sig inte trygg med patienterna (Neville & Roan, 2014). Det förs ständiga diskussioner om patienterna men de kommer sällan fram till en mera långsiktig lösning. Andra sjuksköterskan berättar att de behandlar patienterna på samma sätt dock fortsätter de återkomma. De blir som att låta dem springa i ett ekorrhjul, de kommer ej framåt (Bové et al., 2020). Tredje sjuksköterskan beskriver att hen behöver vara på sin vakt bara för att patienter med substansberoende manipulerar personalen. Fjärde sjuksköterskan menade på att det blev en fråga om säkerhet i närheten av patienterna, då de kunde bli aggressiva (Neville & Roan, 2014). När patienterna med substansberoende uppvisar irritation så börjar en sjuksköterska leta efter larm knappen och en flyktväg. Femte sjuksköterskan berättade att början av sitt skift togs allt undan som kunde användas som vapen, allt bara för att vara på den säkra sidan (Hakala et al., 2021).

Uppgiven attityd

Flera sjuksköterskor uttryckte en uppgiven attityd som går att utläsa i artiklarna. De beskrev att de kände sig maktlösa över att inte kunna påverka patienternas beroende. Trots flertalet försök att motivera patienterna till förändring hamnar de på samma plats igen, vilket känns hopplöst. Andra sjuksköterskor beskriver att de vill lita på patienterna men att det inte går, beror främst på att patienterna betar sig olämpligt och skapar en uppgiven attityd.

Sjuksköterskor berättar hur de kände sig maktlösa, det är sjukdomen som patienterna har som leder till att de inte kommer sluta tillföra substansen. Trots att patienterna varit på rehab så fortsätter de med droger. Fast de försöker motivera patienterna att inte fortsätta så leder det ingen vart (Hakala et al., 2021). De vill tro på patienterna, men de känner ändå att det inte kan lita på dem. En sjuksköterska berättade hur de ständigt vändes mot varandra i personalen, det var mentalt påfrestande att ta hand om dem kontinuerligt. Speciellt om de uppvisar verbal aggressivitet. Samtidigt som det är svårt att inte ta det personligt och möta denna ständiga

besvikelse när patienterna uppträder hotfullt (Horner et al., 2019). En annan sjuksköterska berättar om uppgivenheten när de ser en del patienter hela tiden återkommer (Bové et al., 2020). En kände sig inte förbered för att möta patienterna med substansberoende. Hen upplevde att de inte hade utbildning (Ortega & Ventura's, 2013).

De kände sig ensamma eftersom ingen läkare fanns på plats för att stötta upp vid medicinering (Sugavanaselvi et al., 2022). En sjuksköterska beskriver att hen kändes sig provocerad och fick behov av att gå undan för att ta en paus. Det har förekommit att hen tidigare känt sig provocerad och har ibland sagt till på skarpen. Hen menade att det finns inget skäl till att bara ta emot utan att det kan behövas gränssättning (Hakala et al., 2021).

Förstående attityd

I resultatet framkom det även en förstående attityd som går att utläsa i sjuksköterskornas beskrivningar. Sjuksköterskorna beskriver trots att patienterna kommer in på en somatisk avdelning berusade bör de bemötas på rätt sätt. Det är viktigt att ha ett öppet sinne, vara lyhörd och visa medkänsla. Många sjuksköterskor påtalar att patienterna behöver inkluderas i samhället, de behöver bemötas som medmänniskor med en förstående attityd.

En sjuksköterska beskriver det finns inte någon ursäkt för att patienterna är berusade, dock ger ingen annan någon rätt att bemöta dem dåligt (Hakala et al., 2021). En sjuksköterska beskriver vikten av att se patienten i deras komplexa situation och att det då gör det svårt för dem att ta emot den vård som ges. Vilket gör det tydligt att personalen behöver uppvisa att de inte är dömande, visa medkänsla, vara lyhörd och ha ett öppet sinne. En sjuksköterska berättar att de kände sig trygga med att behandla patienterna med narkotikaklassade smärtstillande. Patienterna får en bra medicinsk behandling trots sitt substansberoende. De underbehandlas inte men de övermedicineras inte heller med narkotikaklassade läkemedel (Bové et al., 2020). Det blir i en säker miljö och mera humant för patienterna (Callistera et al., 2022).

Sjuksköterskorna beskriver att de saknas bra sätt att inkludera patienterna. Det hade varit bättre att fånga upp dem, inkludera de i samhället och att inte behöva vara rädd för att komma dem inpå livet. Personalen ska inte behöva vara rädda, utan bemöta patienterna som medmänniskor. Det finns behov av att kunna förstå dem, men tyvärr saknas den förståelsen i

befolkningen. En annan sjuksköterska beskriver att när hen tar emot unga patienter efter suicidförsök, så frågar hen varför de hamnade i denna situation med att använda droger. Det blir en nära relation mellan sjuksköterska och patienten. Det kan då förekomma att de börjar berätta sitt livs historia, hur de har det hemma och så vidare. Dock brukar familjesituationen vara dysfunktionell. När patienten är stabil så kommer nästa fas om hur de bäst kan stötta patienterna sen föra dem tillbaka in i samhället. En tredje sjuksköterska belyser vikten av att berätta om patienterna, stödja samt att analysera alla situationer så det kan återberättas. Det är det enda sättet att förmedla kunskap till andra (Ortega & Ventura, 2013).

Diskussion

Metoddiskussion

Design

Studiens syfte var att belysa sjuksköterskors attityder vid bemötandet av patienter som har ett substansberoende inom somatisk slutenvård. Metoden som först valdes var en allmän litteraturöversikt i och med att det ansågs mest relevant till att få fram sjuksköterskans attityder. Eftersom attityderna inte stod klart i resultatet utan det fick utläsas i sjuksköterskornas upplevelser och känslor, var det nödvändigt att tolka resultatet. Det innebär att Fribergs (2017b) allmänna litteraturstudie med 3 steg fick kompletteras med ytterligare ett steg för att kunna jämföra och tolka resultatet. Det ledde till att studiens design blev en integrativ litteraturöversikt. För att kunna svara på syftet ansågs en integrativ litteraturöversikt med kvalitativ metod passande för denna studie.

Urvalet

Vid studiens genomförande valdes vetenskapliga artiklar som besvarar studiens syfte att inkluderas. Artiklarna som valdes var inom tidsramen av 10 år, eftersom det behövde vara så aktuell forskning som möjligt. Tidsintervallet hade kunnat göras bredare, dock hade träffarna varit föråldrade. Peer reviewed artiklar inkluderades då det säkerställer att artiklarna har bra kvalitet. När det kommer till språk har endast artiklar på engelska valts att inkluderas eftersom det är ett internationellt språk. Vid användning av andra språk än engelska kan det resultera i få träffar (Östlundh, 2017). Hade det inkluderats andra språk hade det blivit svårt att översätta och få fram rätt budskap. Givetvis kan det limitera arbetets resultat i och med att det ger mindre träffar. Artiklarna som valdes lästes på engelska och vissa delar översattes till svenska med hjälp av Words översättningsprogram. De fick läsas parallellt med originalspråks artikeln för att minska risken för felaktig bedömning. Dock kan det föreligga felaktigheter i översättning från engelska till svenska trots översättningsprogram. Patienter med substansberoende kan hamna inom samtliga vårdkontexter. Där av valdes somatisk slutenvård där grundutbildade sjuksköterskor vanligtvis påträffas. Dock kan det förekomma specialistsjuksköterskor som har en vidareutbildning på avancerad nivå. De exkluderades ur studien då det endast gällde den grundutbildade sjuksköterskan. Patienter som är under 18 år inklusive föräldrar då det kan komma att indirekt handla om barn. Det för att intresset låg i

sjuusköterskor attityder till vuxna patienterna. En substans som valdes att exkluderas var nikotin. Det är ett ämne som finns i cigaretter samt snus. Det är accepterat av samhället i jämförelse med andra tyngre droger.

Datainsamling

I denna fas görs insamling av data och texterna ska svara på syftet och problemformuleringen (Friberg, 2017c). För att kunna gå till väga med en integrativ litteraturöversikt användes två databaser CINAHL och PubMed. De är omvårdnadsbaserade och mest relevanta till studien. Författarna delade upp databassökningarna för att effektivisera sökningarna samt kunna diskutera vilka artiklar som påträffats. Ur ett globalt perspektiv så föreligger det en brist av artiklar som belyser syftet med denna studie. Det vore önskvärt att det funnits mera artiklar från övriga Europa för ett bredare resultat.

Två tabeller skapades som bilagor, för att tydliggöra alla steg. Det för att sökningen ska kunna göras av andra. Pilotsökning genomfördes innan egentlig sökning, för att undersöka ämnesområdet samt finna sökord. Vid sökning i de olika databaserna användes de booleska termerna OR och AND. Det fanns även NOT som alternativ men det var inte aktuellt att använda då sökningen blivit för avgränsad. Sökningen var redan begränsad och behövde inte smalnas av.

Kvalitetsgranskning

Det var sju artiklar som valdes för kvalitetsgranskning. Kvalitetsgranskningsmallen som användes i studien var gjord av Forsberg och Wengström (bilaga 2). Mallen innehöll totalt 18 frågor, en del var svåra att besvara, dock var de relevanta. Granskningen utfördes av båda författarna, för att kunna skapa diskussion samt undvika missförstånd av frågorna. Det blir en utförlig granskning jämfört med om författarna granskat var för sig. Kvalitetsgranskningen användes för att kunna enklare göra en bedömning om det var låg, medel eller hög kvalitet. Det låg stor vikt att artiklarna minst skulle ha medelkvalitet för en hög trovärdighet. Hade artiklarna uppnått låg kvalitet hade den inte kunnat gå vidare till resultatet, eftersom det ger en låg trovärdighet. Det fanns inget färdigt poängsystem, därav skapades ett eget system. Det kan komma att påverka kvalitetsgranskningen eftersom författarna satte gränsen för kvalitén.

Data analys

Författarna läste valda artiklar flera gånger, först enskilt sedan tillsammans. Det minskar risken för att missförstånd ska uppstå av artiklarna. Det var endast resultatdelen i artiklarna som var relevant för analys. Trovärdigheten i en innehållsanalys bygger på begreppen pålitlig, trovärdig, tillförlitlig samt överförbarhet (Danielson, 2017). Studien har följt Fribergs analysmodell för integrativ litteraturöversikt. Den blir pålitlig, trovärdig och tillförlitlig. Den är överförbar då det är tolkningar. Dock kan resultatet tolkas annorlunda beroende på förförståelsen. Den hade troligen tolkats annorlunda om studien gjorts igen.

Först tags fakta ut ur artiklarna, sedan jämförs skillnader och likheter (Friberg, 2017b). Författarna upplevde det komplicerat att sammanställa kategorierna som var baserade på olika attityder. Det fördes långa diskussioner och färgkodning av text innan beslut togs till slutgiltig kategori. Författarna är medvetna om att det finns risk för missförstånd eller feltolkning som kan påverka analysen. I en integrativ litteraturöversikt är risken större att resultatet blir påverkat av författarnas förförståelse, då resultatet måste jämföras och tolkas. Risk för bias minskade då författarna kontinuerligt förde en diskussion under analysen. En artikelöversikt skapades för att överskådligt kunna se alla valda artiklar och publicerades som bilaga 3. I bilaga 4 går det att se hur tankarna kring de olika attityderna gått och hur skillnader har sorterats. Då sorteringen skett genom tolkning kan det föreligga risk för felaktig tolkning av attityderna.

Förförståelse

Förförståelsen kan bli ett hinder, men det går inte att förhindra det (Dahlborg-Lyckhage, 2017). Människor bär med sig personliga erfarenheter och yrkeserfarenheter. Det går inte ta bort redan inlärd kunskap, dock är det viktigt att vara medveten om att de finns. Inte låta dem styra vart arbetet faller ut i för resultat, utan rikta in sig på att para ihop meningsenheterna under lämplig rubrik. När ett resultat gjorts via tolkning kommer den tidigare erfarenheten att spela in då den är svår att åsidosätta.

Etiska Övervägande

Reflektion förelåg under studiens gång över etiska aspekter i de olika artiklarna, samt om det förelåg etiskt godkännande. Artiklarnas metod granskades kritiskt och det gick urskilja etiska antagande som även var ett inkluderingskriterium för studien. Forskarna beskriver i sin metod mycket om anonymiteten så att sjuksköterskorna kunde tala fritt under intervjuerna. Sjuksköterskorna fick skriva på ett kontrakt där de godkände sitt deltagande samt att de kunde när som helst avbryta och det var helt anonymt.

Syftet med studien har varit att belysa attityder som sjuksköterskor har och uppmärksamma det. Medvetenhet i ett agerande skapar nya vägar att förbättra. Det finns svårigheter med att förbättra attityder om det inte ens finns en medvetenhet att de finns (Dahlborg-Lyckhage, 2017). Diskussioner och etiska resonemang har förts genom hela studien. Det som har kunnat ifrågasättas har varit då tolkning av resultatet skett. Förelåg det verkligen att det var så sjuksköterskorna menade i intervjuerna. Det en person säger kan tolkas på annat sätt av någon annan med hjälp av den personens förförståelse (Dahlborg-Lyckhage, 2017).

Resultatdiskussion

Resultatet för studien sorterades in i fyra olika kategorier: *Fördomsfull attityd, reserverad attityd, uppgiven attityd* och *förstående attityd*. Syftet med studien var att belysa sjuksköterskors attityder vid bemötandet av patienter som har ett substansberoende inom somatisk slutenvård. Det har skapats en bild av hur patienterna kan bli bemötta. Med sammanställda data förväntas det att belysa ett problem som kan åtgärdas med rätt resurser. Attityder är något som går att se och uppfattas av andra men som personen i sig inte alltid är medveten om. Det härstammar från hur en person känner inför något och det blir en attityd (Aroseus, 2013). Attityder är förknippade med känslor (NE, u.å). Det innebär att resultatet har tolkats från känslor som är förknippat med sjuksköterskors upplevelser.

Fördomsfull Attityd

Sjuksköterskor nämner att patienter med substansberoende är manipulativa, drogsökande, samt att de ha svårigheter att visa empati för dem. Beteende som sjuksköterskan har är dömande, anklagande samt icke förstående. I sin tur påverkar attityden som sjuksköterskan har gentemot patienterna. De beteendena skapar en fördomsfull attityd.

Problemet som uppstår är att den personcentrerade omvårdnaden äventyras med den attityden. Det ligger stor vikt av ett partnerskap mellan sjuksköterskan och patienten (Travelbee, 1971). Det kommer ej gå att etablera partnerskap om det föreligger fördomar. En fördomsfull attityd generaliserar patienter med substansberoende, vilket resulterar i en självstigmatisering. Sjuksköterskans fördomsfulla attityd till denna patientgrupp resulterar i att professionens värdegrund blir svår att uppnå. Det kan i stället för ett partnerskap uppstå en kamp mellan sjuksköterskan och patienten. Det resulterar i att det blir svårigheter med kommunikationen och relationen. Den grundutbildade sjuksköterskan behöver erkänna sina fördomar mot substansanvändandet för att förhindra påverkan på vården (Nilsen et al., 2013).

Reserverad Attityd

Sjuksköterskorna beskriver att de känner sig otrygga, att patienterna skulle vara aggressiva samt att de diskuterar mycket om patienterna med substansberoende men agerar inte. Beteende blir en reserverad attityd vilket kan leda till ett undvikande beteende. Attityder är inlärt från exempelvis situationer (Aroseus, 2013). Det betyder att en sjuksköterska som har en reserverad attityd har lärt in av tidigare situationer. Det kan vara att hen fått uppleva att patienterna har varit utåtagerande, vilket kan upplevas som obehagligt.

Kommunikation kan komma att limiteras och påverka den personcentrerade omvårdnaden. Det krävs en god kommunikation som Travelbee (1971) menar på, för att kunna uppnå en bra PCO. Genom att sjuksköterskan aktivt väljer att dra sig undan på grund av olika anledningar, skapar det en otrygg miljö för patienten. Reserverade beteende leder till att de i stället pratar om patienterna i stället för med dem. Vilket leder till att patientens behov inte tillgodoses om det inte sker en dialog mellan de olika parterna.

Uppgiven Attityd

Sjuksköterskorna belyser att de känner maktlöshet, hopplöshet, besvikelse, känsla av att vara utelämnade och provocerade vid bemötande av denna patientgrupp. Det resulterar i en uppgiven attityd gentemot patienten. Sjuksköterskor kan uppleva osäkerhet samt frustration i mötet med patienterna (Wiklund Gustin, 2019). Det påverkar såklart den attityd som patienten möter. Frustrationen som uppstår leder ofta till en uppgivenhet. Sjuksköterskan kan i slutändan tappa hoppet eller motivationen till att hjälpa patienterna, om de hamnar på

samma plats igen. Denna attityd påverkar i sin tur vården som ges till patienten eftersom det skapas en tanke om att det inte är lönt att lägga ner tid och kraft. Det resulterar i en begränsad kommunikation, som återigen påverkar PCO. Det är viktigt att skapa en relation med patienten för att skapa tillit (Travelbee, 1971). Dock går det inte att uppnå tillit om sjuksköterskan har en uppgiven attityd. Vilket leder till att det inte går att skapa en relation. Den uppgivna attityden leder till att sjuksköterskan tappar tilltro till patienten och känner sig maktlös. Patienterna har en större tendens att hamna i samma situation igen, vilket sjuksköterskorna är medvetna om.

Förstående attityd

I resultatet framkom det en sjuksköterskors förstående attityd gentemot patienter som har ett substansberoende inom somatisk slutenvård. Det resulterade i att sjuksköterskan behöver vara lyhörd och ha ett öppet sinne, vara förstående och ha medkänsla mot patienten. Patienten bör behandlas jämlikt och inte generaliseras. Det gör att sjuksköterskan uppnår professionens värdegrund och patientens behov kan tillfredsställas. En förstående attityd skapar tillit, vilket i sin tur skapar en relation mellan sjuksköterska och patient som Travelbee (1971) beskriver. Viktigt att kunna se bortom titeln där både sjuksköterskan och patienten ser varandra som två enskilda individer, skapa en relation genom dialog. Sjuksköterskor som har gått utbildning eller haft annan erfarenhet hade en mera förstående attityd mot patienterna (Chang & Yang, 2013).

Genom att sjuksköterskan lär känna sin patient kan hen identifiera förändringar i patientens tillstånd. Det är en styrka som kan åstadkommas genom kommunikation och tillit, en human to human relationship (Travelbee, 1971). En förstående attityd är en bra grund till PCO, vilket i sin tur skapar en bra bild för sjukvården. En förstående attityd kan leda till att en del patienter vill ta emot hjälp och stöd. Den trygga miljön ihop med en som är förstående leder till att patienten kan börja öppna sig och berätta sin historia.

Sjuksköterskor kunde ha en viss jargong i mellan varandra, dock så var de genuint oroad för patienterna och ville hjälpa dom på bästa sätt (Lewis & Jarvis, 2019). Föreligger det en förståelse är de mera motiverade till att hjälpa patienterna. Vilket speglas i deras attityd och då kan patienterna uppfatta den värme och kärlek som en förstående sjuksköterska utstrålar. Travelbee (1971) belyser hur viktigt det är att se varandra. PCO tillämpas och anpassas då efter individen. Det blir en början på ett partnerskap där de båda parterna ser varandra för vad

de är. Tillsammans kan de skapa en plan över hur patientens vård ska se ut. Patienten får chansen att berätta om sina mål utan att bli ifrågasatt och sjuksköterskan kan stötta patienten att uppnå dem.

Slutsats

I bemötandet mellan sjuksköterskor och patienter med substansberoende identifieras olika attityder i somatisk slutenvård. Fyra kategorier har identifierats. Fördomsfull, uppgiven samt reserverad attityd. De skapades utifrån samhällsnormer, social stigmatisering samt bristande kunskap. Personliga erfarenheter och utbildning visade sig betyda mycket för en förstående attityd. Som sjuksköterska finns det värdegrund att följa och ett professionellt ansvar att förhålla sig till. Genom att skapa medvetenhet för den grundutbildade sjuksköterskans attityder kan det generera förbättring i vården som levereras.

Klinisk implikation

Resultatet visar att det finns många olika attityder som den grundutbildade sjuksköterskan har när hen bemöter patienter med substansberoende inom somatisk slutenvård. Syftet har varit att belysa attityderna, vilket kan leda till ökad förståelse. Med den ökade förståelsen blir sjuksköterskor medvetna om sina attityder och därmed deras agerande. Det leder slutligen till förändring och en förståelse för att sjuksköterskans tankar om en patient speglar sig i vilken attityd hen visar. Patienter med substansberoende kan komma att dyka upp på olika ställen i vården, vilket leder till att kunskap om dem behöver bli bättre. Det ligger inte bara i psykiatrians ansvar utan alla kontexter och alla som jobbar i vården. Patienterna vågar inte söka vård på grund av sitt beroende, det kan leda till kriminalitet. Vilket i sin tur kan leda till ökade kostnader för samhället och lidande för denna patientgrupp.

När en patient bemöts med en dålig attityd så kan det resultera i bristande tillit till vården. Tilliten mellan sjuksköterska och patient försämras och vårdkvalitén blir sämre. Genom att belysa området kan det skapa medvetenhet för sjuksköterskan, öka förståelsen för hur attityder kan påverka patienten och vården. Problemet identifieras och lyfts fram vilket kan skapa rum för införande i utbildning för att öka kunskapen. Utveckling och utbildning är viktiga implikationer i vården. Det kan förbättra grundutbildade sjuksköterskors arbete.

Förslag till fortsatt forskning

För att bättre kunna påverka situationer som uppstår för en sjuksköterska krävs en bredare forskning om attityder i mötet med patienter med substansberoende. Det behövs forskas vidare kring de grundutbildade sjuksköterskors attityder. Vad som kan komma att påverka samt vad som kan förändra den. Det upplevdes komplicerat att finna forskning inom området substansberoende. Därav behövs mer forskning inom området. Genom att belysa sjuksköterskans attityder mot denna patientgrupp, kan det gå att finna lösning på hur den kan förbättras. Den personcentrerade omvårdnaden bör tillämpas för alla typer av patienter, framför allt denna patientgrupp med substansberoende. En bredare utbildning samt erfarenhet inom området kan komma att öka kvaliteten på vården som ges.

Självständighet

Sandra Strandberg och Tessa Ursu har båda deltagit i arbetet efter förmåga. Vissa delar har delats upp och har bearbetats på varsitt håll. Möten har skett antingen på Zoom, några fysiska träffar och en del kommunikation via telefon. Det skapades ett konto via Google docs där filer och dokument lagts så båda kunde ha tillgång. Diskussioner och resonemang har förts under hela arbetets gång. Inledning, bakgrund samt metod skrevs tillsammans. Tessa U tog sökningar i CINAHL och Sandra S tog sökningarna i PubMed. Kvalitetsgranskningen samt analys gjordes ihop för att kunna diskuteras. Båda medverkade i sökningarna, diskuterade och sammanställde. Resultatet, diskussionen, kliniska implikationer, förslag på fortsatt forskning och slutsatsen skrevs delvis ihop. Sandra S ansvarade för bilagor, tabeller samt figurer. Sandra S hade ansvar för slutliga korrigeringar av arbetet. Sandra S och Tessa U läste igenom arbetet var för sig, innan slutlig inlämning.

Referenslista

Artiklarna som markerad med * är de som används i resultatet.

Aroseus, F (2013) *Attityder*. Hämtad 2023.04.28 från <https://lattattlara.com/psykologiska-perspektiv/sociokulturellt-perspektiv/attityder/>

Bell, C. A., & McCurry, M. (2020). Opioid use disorder education for acute care nurses: An integrative review. *Journal of Clinical Nursing*, 29(17–18), 3122–3135. <https://doi.org/10.1111/jocn.15372>

Beroendecentrum. (u.å). *Fakta*. <https://www.beroendecentrum.se/fakta/>

Bové, H. M., Lisby, M., & Norlyk, A. (2019). Scheduled care—As a way of caring: A phenomenological study of being cared for when suffering from alcohol use disorders. *Journal of Clinical Nursing*, 28(7-8), 1174–1182. <https://doi.org/10.1111/jocn.14715>

* Bové, H. M., Lisby, M., & Norlyk, A. (2020). Do the carers care? A phenomenological study of providing care for patients suffering from alcohol use disorders. *Nursing Inquiry*, 27(1), e12322–n/a. <https://doi.org/10.1111/nin.12322>

CAN. (2019). *Narkotikaklassade läkemedel*. <https://www.can.se/fakta/narkotikaklassade-lakemedel/>

CAN. (2020). *Hur definieras alkohol-, narkotika- och tobaksberoende inklusive substansbrukssyndrom*. <https://www.can.se/fragor-och-svar/allmant-om-droger/hur-definieras-alkohol-narkotika-och-tobaksberoende-inklusive-substansbrukssyndrom/>

*Callister, C., Lockhart, S., Holtrop, J. S., Hoover, K., & Calcaterra, S. L. (2022). Experiences with an addiction consultation service on care provided to hospitalized patients with opioid use disorder: a qualitative study of hospitalists, nurses, pharmacists, and social workers. *Substance Abuse*, 43(1), 615–622. <https://doi.org/10.1080/08897077.2021.1975873>

Carson, L. (2019). Stigma Associated with Opioid Use Disorders in Adolescents Limits Naloxone Prescribing. *Journal of Pediatric Nursing*, 49, 92–96.
<https://doi.org/10.1016/j.pedn.2019.10.005>

Chang, Y-P., & Yang, M-S. (2013). Nurses' Attitudes Toward Clients With Substance Use Problems. *Perspectives in Psychiatric Care*, 49(2), 94–102.
<https://doi.org/10.1111/ppc.12000>

Dahlborg-Lyckhage, E. (2017). Att analysera berättelser (narrativer). I F. Friberg (Red.), *Dags för uppsats: vägledning för litteraturbaserade examensarbeten* (3 uppl., s. 171–180). Studentlitteratur.

Danielson, E. (2017). Kvalitativ innehållsanalys I M. Henricson (Red.), *Vetenskaplig teori och metod - från idén till examination inom omvårdnad* (2 uppl., s. 285–297). Studentlitteratur.

Doherty, M., Bond, L., Jessell, L., Tennille, J., & Stanhope, V. (2020). Transitioning to Person-Centered Care: a Qualitative Study of Provider Perspectives. *The Journal of Behavioral Health Services & Research*, 47(3), 399–408. <https://doi.org/10.1007/s11414-019-09684-2>

Folkhälsomyndigheten. (2019). *Åtgärdsförslag för att förebygga användning samt medicinska och sociala skadeverkningar av narkotika*.
<https://www.folkhalsomyndigheten.se/contentassets/5ce3639567ad495eae0dcec6071aaf9e/atgardsforslag-forebygga-anvandning-medicinska-sociala-skadeverkningar-narkotika.pdf>

Folkhälsomyndigheten. (2022a). *Stigmatisering vid psykisk ohälsa*.
<https://www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/psykisk-halsa-och-suicidprevention/att-minska-stigma/>

Folkhälsomyndigheten. (2022b). *Att använda narkotika medför ökade risker för hälsoproblem*. <https://www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/andts/utveckling-inom-andts-anvandning-och-ohalsa/skadeverkningar/narkotikans-skadeverkningar/narkotika-medfor-okade-risker-for-halsoproblem/>

Fossum, B. (2019). Kommunikation och bemötande. I B. Fossum (Red.), *Kommunikation - Samtal och bemötande i vården* (3 uppl., s. 27–73). Studentlitteratur

Forsberg, C., & Wengström, Y. (2016). Att göra systematiska litteraturstudier - värdering, analys och presentation av omvårdnadsforskning (4. uppl.). Natur & Kultur.

Friberg, F. (2017a). Att bidra till evidensbaserad omvårdnad med grund i analys av kvalitativ forskning. I F. Friberg (Red.), *Dags för uppsats: vägledning för litteraturbaserade examensarbeten* (3 uppl., s. 129–140). Studentlitteratur.

Friberg, F. (2017b). Att göra en litteraturoversikt. I F. Friberg (Red.), *Dags för uppsats: vägledning för litteraturbaserade examensarbeten* (3 uppl., s. 141–151). Studentlitteratur.

Friberg, F. (2017c). Tankeprocessen under examensarbetet. I F. Friberg (Red.), *Dags för uppsats: vägledning för litteraturbaserade examensarbeten* (3 uppl., s. 37–48). Studentlitteratur.

Goffman, E. (2020). *Stigma: Den stämplades roll och identitet*. (R. Matz & H. Gundenäs Övers.; 5:2 uppl.). Studentlitteratur. (Originalutgåvan publicerad 1963).

*Hakala, T., Kylmä, J., Mäkelä, K-L., Noppari, E., & Koivunen, M. (2021). Caring for alcohol-intoxicated patients in an emergency department from the nurses' point of view – focus on attitudes and skills. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, 35(1), 115–122. <https://doi.org/10.1111/scs.12825>

Hawk, K., McCormack, R., Edelman, E. J., Coupet, E., Toledo, N., Gauthier, P., Rotrosen, J., Chawarski, M., Martel, S., Owens, P., Pantaloni, M. V., O'Connor, P., Whiteside, L. K., Cowan, E., Richardson, L. D., Lyons, M. S., Rothman, R., Marsch, L., Fiellin, D. A., & D'Onofrio, G. (2022). Perspectives About Emergency Department Care Encounters Among Adults With Opioid Use Disorder. *JAMA Network Open*, 5(1), e2144955–. <https://doi.org/10.1001/jamanetworkopen.2021.44955>

*Horner, G., Daddona, J., Burke, D. J., Cullinane, J., Skeer, M., & Wurcel, A. G. (2019). “You’re kind of at war with yourself as a nurse”: Perspectives of inpatient nurses on treating

people who present with a comorbid opioid use disorder. *PloS One*, 14(10), e0224335–.
<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0224335>

Internetmedicin (2023a). *Alkoholabstinens*.

<https://www.internetmedicin.se/behandlingsoversikter/psykiatri/abstinens-vid-alkoholmissbruk-handlaggning/>

Internetmedicin (2023b). *Narkotikaabstinens*.

<https://www.internetmedicin.se/behandlingsoversikter/psykiatri/abstinens-vid-alkoholmissbruk-handlaggning/>

Johnson, B., Richert, T., & Svensson, B. (2017). *Alkohol- och narkotikaproblem*.

Studentlitteratur

*Sugavanaselvi, K., Prasanthi, N., Arvind, A. B., & Pratima, M. (2022). Nurses' perspectives regarding integrated nursing interventions for psychoactive substance use cessation: A mixed methods study from South India. *Perspectives in Psychiatric Care*, 58(4), 2183–2189.

<https://doi.org/10.1111/ppc.13045>

Karlsson, E-K. (2017). Informationssökning. I M. Henricson (Red.), *Vetenskaplig teori och metod - från idén till examination inom omvårdnad* (2 uppl., s. 81–96). Studentlitteratur.

Karolinska institutet. (2022-10-04). *Användbara databaser och webbplatser*.

<https://kib.ki.se/soka-vardera/soka-information/anvandbara-databaser-och-webbplatser>

Kjellström, S. (2017). Forskningsetik. I M. Henricsson (Red.), *Vetenskaplig teori och metod, från idé till examination inom omvårdnad*. (2 uppl., 1 s. 57–80). Studentlitteratur.

Kristensson, J. (2014). *Handbok i uppsatsskrivande och forskningsmetodik för studenter inom hälso- och vårdvetenskap*. Natur & Kultur.

Lewis, L. F., & Jarvis, L. (2019). Undergraduate nursing students' experiences and attitudes towards working with patients with opioid use disorder in the clinical setting: A qualitative content analysis. *Nurse Education Today*, 73, 17–22.

<https://doi.org/10.1016/j.nedt.2018.11.001>

Läkemedelsboken. (2017-10-25). *Narkotika*.
<https://lakemedelsboken.se/kapitel/beroendetillstand/narkotika.html>

Martins, J. S., Fogelman, N., Wemm, S., Hwang, S., & Sinha, R. (2022). Alcohol craving and withdrawal at treatment entry prospectively predict alcohol use outcomes during outpatient treatment. *Drug and Alcohol Dependence*, 231, 109253–109253.

<https://doi.org/10.1016/j.drugalcdep.2021.109253>

McCance, T., & McCormack, B. (2019). *Personcentrerad omvårdnad*. I J. Leksell, & M. Lepp (red.), *Sjuksköterskans kärnkompetenser*. (2 uppl. s. 76–113). Liber.

Nationalencyklopedin (u.å.). *Attityd*. Hämtad 2023-03-17 från

<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/attityd>

*Neville, K., & Roan, N. (2014). Challenges in Nursing Practice: Nurses' Perceptions in Caring for Hospitalized Medical-Surgical Patients With Substance Abuse/Dependence. *The Journal of Nursing Administration*, 44(6), 339–346.

<https://doi.org/10.1097/NNA.0000000000000079>

Nilsen, S. L., Stone, W. L., & Burlison, S. L. (2013). Identifying medical-surgical nursing staff perceptions of the drug-abusing patient. *Journal of Addictions Nursing*, 24(3), 168–172.

<https://doi.org/10.1097/JAN.0b013e3182a4cb9c>

*Ortega, L. B. & Ventura, C. A. (2013). I am alone: the experience of nurses delivering care to alcohol and drug users. *Revista Da Escola De Enfermagem Da USP*, 47(6), 1379-1386.

<https://doi.org/10.1590/S0080-623420130000600019>

Patientlagen (SFS 2014:821). Socialdepartementet. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/patientlag-2014821_sfs-2014-821

Region Skåne. (Dec 2015). *Riskbruk, missbruk eller beroende?*

<https://vardgivare.skane.se/siteassets/1.-vardriktlinjer/levnadsvanor/handbocker/riskbruk-missbruk-eller-beroende-dec-2015.pdf>

Priebe, G., & Landström, C. (2017). Den vetenskapliga kunskapens möjligheter och begränsningar — grundläggande vetenskapsteori. I M. Henricsson (Red.), *Vetenskaplig teori*

och metod, från idé till examination inom omvårdnad. (2 uppl., 1 s. 25–40).

Studentlitteratur.

Sandman, L., & Kjellström, S. (2018). *Etikboken*. Studentlitteratur.

Sandström, S. (2019). *Missbruk, trauma och samsjuklighet*. Gothia Fortbildning.

Sergersten, K. (2017). Användbara Texter. I F. Friberg (Red.), *Dags för uppsats: vägledning för litteraturbaserade examensarbeten* (3 uppl., s. 37–48). Studentlitteratur.

Socialstyrelsen (24-05-2022). *Statistik om insatser till vuxna personer med missbruk och beroende 2021*. <https://www.socialstyrelsen.se/statistik-och-data/statistik/alla-statistikamnen/vuxna-personer-med-missbruk-och-beroende/>

Sveriges riksdag. (2011). *Bättre insatser vid missbruk och beroende – Individen, kunskapen, ansvaret* (SOU2011:35). https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/statens-offentliga-utredningar/battre-insatser-vid-missbruk-och-beroende-del-2_GZB335d2/html

Svensk sjuksköterskeförening. (2017). *Kompetensbeskrivning för legitimerad sjuksköterska* [Broschyr]. <https://swenurse.se/download/18.9f73344170c003062317be/1584025404390/kompetensbeskrivning%20legitimerad%20sjuksk%C3%B6terska%202017.pdf>

Travelbee, J. (1971). *Interpersonal aspects of nursing* (2 uppl.). F. A. Davis Company.

Vetenskapsrådet. (2018-12-10). *Etik i forskningen*. <https://www.vr.se/uppdrag/etik/etik-i-forskningen.html>

Wedin, A., Sandström, S., Sandström, L., & Forsberg, A. (2022). Critical care nurses' experiences of nursing intoxicated patients after abuse of drugs. *Nursing in Critical Care*, 27(1), 66–72. <https://doi.org/10.1111/nicc.12533>

Wiklund Gustin, L. (2019). Omvårdnad vid riskbruk, missbruk och beroende. I L. Wiklund Gustin (Red.), *Omvårdnad vid psykisk ohälsa – på grundnivå* (3 uppl., s. 281–308). Studentlitteratur.

Willman, A., Bahtsevani, C., Nilsson R., & Sandström, B. (2016). *Evidensbaserad omvårdnad. En bro mellan forskning och klinisk verksamhet* (4 uppl.). Studentlitteratur.

Östlundh, L. (2017). Informationssökning. I F. Friberg (Red.), *Dags för uppsats: vägledning för litteraturbaserade examensarbeten* (3 uppl., s. 59–81). Studentlitteratur.

Bilaga 1 Databassökning i PubMed

Sökningar	Sökord Kombination	sökdatum	Antal träffar	Lästa abstrakt	Lästa fulltext-artiklar	Antal Valda artiklar
(S1)	Nurses[MeSH Terms] OR Nurses*	230317	291,183	0	0	0
(S2)	Attitudes[MeSH Terms] OR Attitudes* OR nurses attitude[MeSH Terms] OR nurses attitude*	230317	697,601	0	0	0
(S3)	Substance-Related Disorder[MeSH Terms] OR Substance-Related Disorder* OR alcohol-related disorders[MeSH Terms] OR alcohol-related disorders* OR drug abuse* OR Alcohol abuse* OR substance dependence[MeSH Terms] OR substance dependence*	230317	367,482	0	0	0

(S4)	<p>Nurses[MeSH Terms] OR Nurses* AND Attitudes[MeSH Terms] OR Attitudes* OR nurses attitude[MeSH Terms] OR nurses attitude* AND Substance-Related Disorder[MeSH Terms] OR Substance-Related Disorder* OR alcohol- related disorders[MeSH Terms] OR alcohol-related disorders* OR drug abuse* OR Alcohol abuse* OR substance dependence[MeSH Terms] OR substance dependence*</p>	230317	872	0	0	0
------	--	--------	-----	---	---	---

<p>(S5)</p> <p>Filters:</p> <p>English</p>	<p>Nurses[MeSH Terms] OR Nurses* AND Attitudes[MeSH Terms] OR Attitudes* OR nurses attitude[MeSH Terms] OR nurses attitude* AND Substance-Related Disorder[MeSH Terms] OR Substance-Related Disorder* OR alcohol- related disorders[MeSH Terms] OR alcohol-related disorders* OR drug abuse* OR Alcohol abuse* OR substance dependence[MeSH Terms] OR substance dependence*</p>	230317	819	0	0	0
--	--	--------	-----	---	---	---

<p>(S6)</p> <p>Filters:</p> <p>English</p> <p>From</p> <p>2013-</p> <p>2023</p>	<p>Nurses[MeSH Terms] OR Nurses* AND Attitudes[MeSH Terms] OR Attitudes* OR nurses attitude[MeSH Terms] OR nurses attitude* AND Substance-Related Disorder[MeSH Terms] OR Substance-Related Disorder* OR alcohol- related disorders[MeSH Terms] OR alcohol-related disorders* OR drug abuse* OR Alcohol abuse* OR substance dependence[MeSH Terms] OR substance dependence*</p>	<p>230318</p>	<p>315</p>	<p>30</p>	<p>20</p>	<p>3</p>
---	--	---------------	------------	-----------	-----------	----------

Bilaga 2 Databassökning i Cinahl

Sökningar	Sökord Kombinationer	sökdatum	Antal träffar	Lästa abstrakt	Lästa fulltext-artiklar	Antal valda artiklar
(S1)	(MH "Nurses")	230317	73,300	0	0	0
(S2)	(MH "Nurses") OR nurse*	230317	415,486	0	0	0
(S3)	(MH "Attitude")	230317	18,471	0	0	0
(S4)	(MH "Attitude") OR attitude* OR nurses attitude*	230317	400,962	0	0	0
(S5)	(MH "Substance use disorders")	230317	45,894	0	0	0
(S6)	(MH "Substance Use Disorders") OR substance use disorders*	230317	49,242	0	0	0
(S7)	(MH "Alcohol-Related Disorders")	230317	3,463	0	0	0
(S8)	(MH "Alcohol-Related Disorders") OR	230317	3,821	0	0	0

	alcohol related disorders*					
(S9)	(MH "Substance Dependence")	230317	10,886	0	0	0
(S10)	(MH "Substance Dependence") OR substance dependence*	230317	12,378	0	0	0
(S11)	drug abuse* OR alcohol abuse*	230317	27,257	0	0	0
(S12)	S2 AND S4	230317	53,164	0	0	0
(S13)	(S2 AND S4) AND (S6 OR S8 OR S10 OR S11)	230317	405	0	0	0
(S14) English	((S2 AND S4) AND (S6 OR S8 OR S10 OR S11)) AND (S12 AND S13)	230317	389	0	0	0
(S15) English Peer Reviewed	((S2 AND S4) AND (S6 OR S8 OR S10 OR S11)) AND (S12 AND S13)	230317	339	0	0	0

(S16) English Peer Reviewed 2013-2023	((S2 AND S4) AND (S6 OR S8 OR S10 OR S11)) AND (S12 AND S13)	230317	189	25	8	4
---	---	--------	-----	----	---	---

Bilaga 3 Granskningsprotokoll

Checklista för kvalitativa artiklar

(Forsberg & Wengström, 2016)

A. Syftet med studien?

.....

Vilken kvalitativ metod har använts?

.....

Är designen av studien relevant för att besvara frågeställningen?

JA/NEJ

B. Undersökningsgrupp

Är urvalskriterier för undersökningsgruppen tydligt beskrivna? Inklusion- och exklusionskriterier?

JA/NEJ

Var genomfördes studien?

.....

Urval: Finns beskrivet? Var, när och hur undersökningsgruppen kontaktades?

.....

Vilken urvalsmetod användes?

- Strategiskt urval
- Snöbollsurval
- Teoretiskt urval

- Ej angivet

Beskriv undersökningsgruppen (ålder, kön, social status samt relevant demografisk bakgrund).

.....

Är undersökningsgruppen lämplig?

JA/NEJ

C: Metod för datainsamling

Är fältarbetet beskrivet (var, av vem och i vilket sammanhang skedde datainsamlingen)?

JA/NEJ

Beskriv:

.....

Beskrivs metoderna för datainsamlingen tydligt (vilken typ av frågor används etc.)?

Beskriv:

.....

Ange datainsamlingsmetod:

- Ostrukturerade intervjuer
- Halvstrukturerade intervjuer
- Fokusgrupper
- Observationer
- Video/bandinspelning
- Skriva texter eller teckningar

Är Data systematiskt samlade?

JA/NEJ

D. Dataanalys

Hur är begrepp, teman och kategorier utvecklade och tolkade?

.....

Ange om:

- Teman är utvecklade som begrepp
- Det finns episodisk presenterade citat
- De individuella svaren är kategoriserade och bredden på kategorierna är beskrivna
- Svaren är kodade

Resultatbeskrivning:

.....

Är analysen och tolkning av resultatet diskuterat?

JA/NEJ

Är resultatet trovärdigt?

JA/NEJ

Är resultatet pålitligt?

JA/NEJ

Finns stabilitet och överensstämmelse?

JA/NEJ

Är resultatet återförda och diskuterade med undersökningen?

JA/NEJ

Är de teorier och tolkningar som presenteras baserade på insamlade data (finns citat av originaldata, summering av data medtagna som bevis för gjorda tolkningar)?

JA/NEJ

E. Utvärdering

Kan resultatet återkopplas till den ursprungliga forskningsfrågan?

JA/NEJ

Stöder insamlade data forskarens resultat?

JA/NEJ

Har resultaten klinisk relevans?

JA/NEJ

Diskuteras metodologiska brister och risker för bias?

JA/NEJ

Finns risk för bias?

JA/NEJ

Vilka slutsatser drar författaren?

.....

Håller du med om slutsatserna?

JA/NEJ

Ska artikel inkluderas?

JA/NEJ

Helhetsbedömning:.....

Bilaga 4 Artikelöversikt

Författare År Land Tidskrift	Titel	Syfte	Metod	Resultat	Kvalité
Bové, H. M., Lisby, M., & Norlyk, A. (2020). Danmark. <i>Journal of Clinical Nursing</i>	Do the carers care? A phenomenological study of providing care for patients suffering from alcohol use disorders	Studien syftar till att belysa sjuksköterskors levda erfarenhet av att ge vård till patienter från alkoholberoende.	Metod: Kvalitativ design Intervjuer, kontakt skedde via ansvarig på avdelningen samt av forskarna själva. Urval: Tio sjuksköterskor. En man och nio kvinnor. Åldrar 26–57 år. Sjuksköterskor som jobbade på akutenhet. Analys: hermeneutiska regeln införd av Gadamer	De konstaterade att sjuksköterskor upplevde att de inte kunde ge den vård de önskade till de patienter med alkoholberoende och samtidigt var det svårt att skaffa sig erfarenhet om dom	17p Hög

<p>Callister, C., Lockhart, S., Holtrop, J. S., Hoover, K., & Calcaterra, S. L. (2022). USA <i>Substance Abuse</i></p>	<p>Experiences with an addiction consultation service on care provided to hospitalized patients with opioid use disorder: a qualitative study of hospitalists, nurses, pharmacists, and social workers</p>	<p>Sjukvårdare samt sjukhuspersonals uppfattning hur American Chemical Society påverkan på vården för inlagda patienter med opioidberoende.</p>	<p>Metod: Kvalitativ metod Urval: Kontakt via mejl och flygblad. Läkare, sjuksköterskor 62, socialarbetare och apotekare Analys: Mixad induktivt deduktivt tillvägagångssätt. Innehållsanalys.</p>	<p>Det behövs en förbättring av den vård som ges till patienter med opioidberoende när de hamnar på sjukhus.</p>	<p>17p Hög</p>
<p>Hakala, T., Kylmä, J., Mäkelä, K-L., Noppari, E.,</p>	<p>The Care of the Patients With Alcohol</p>	<p>Beskriva sjuksköterskors kunskap om vård och attityder till vården av patienter med alkoholförgiftning på akutmottagningen.</p>	<p>Metod: Kvalitativ studie. Sjuksköterskor fick själva skriva ner attityder, känslor och tankar</p>	<p>Sjuksköterskors kunskap samt attityder gentemot de patienter som är</p>	<p>14p Medel</p>

<p>& Koivuinen, M. (2021). Finland. <i>Scandinavian Journal of Caring Sciences</i></p>	<p>Intoxication in the Emergency Department of a Central Hospital</p>		<p>kring att träffa alkoholpåverkade patienter. Urval: 20 sjuksköterskor deltog. Analys: Induktiv innehållsanalys</p>	<p>berusade, inverkar på den vård som ges.</p>	
<p>Horner, G., Daddona, J., Burke, D. J., Cullinane, J., Skeer, M., & Wurcel, A. G. (2019). USA <i>PloS One</i></p>	<p>You're kind of at war with yourself as a nurse": Perspectives of inpatient nurses on treating people who present with a comorbid opioid use disorder</p>	<p>Förstå attityder och upplevelser hos sjuksköterskor, med fokus på deras erfarenheter av att ta hand om patienter med opioidberoende.</p>	<p>Metod: Kvalitativ. Semistrukturerade intervjuer. Urval: Snöbollsmetod och mun-till-mun. Mejlkontakt. 22 sjuksköterskor Analys: Traditionell modell av grounded theory</p>	<p>Sjuksköterskor hade motivation till att vilja ge en bättre vård till patienter med opioidberoende, men saknade kunskap.</p>	<p>16p Hög</p>

<p>Sugavanaselvi, K., Prasanthi, N., Arvind, A. B., & Pratima, M. (2022). Indien. <i>Perspectives in Psychiatric Care</i></p>	<p>Nurses' perspectives regarding integrated nursing interventions for psychoactive substance use cessation: A mixed methods study from South India</p>	<p>Få fram sjuksköterskors perspektiv gällande integrerade insatser för upphörande av substansberoende för patienter i allmänna sjukhusmiljöer.</p>	<p>Metod: Mixad metod. Kvalitativ del med semistrukturerade intervjun Urval: 10 Sjuksköterskor Analys: Kvalitativ del skedde med identifiering av teman som sammanställdes.</p>	<p>Alla sjuksköterskor kunde inte hållas ensamt ansvarar för insatser för att substansanvändandet ska upphöra. De behövde få hjälp med att sprida medvetenhet att substansanvändandet leder till många andra sjukdom som leder till sjukhusvistelse.</p>	<p>16p Hög</p>
<p>Neville, K., & Roan, N. (2014). USA <i>The Journal of Nursing Administration</i></p>	<p>Challenges in Nursing Practice Nurses' Perceptions in Caring for Hospitalized Medical-Surgical Patients With</p>	<p>Syftet med denna forskning var att analysera sjuksköterskors uppfattning av att vårda patienter med substansberoende</p>	<p>Metod: Kvalitativ metod med induktiv ansats. Urval: Strategiskt urval Datainsamling: Intervjuer med två frågor som besvarades av 24 sjuksköterskor</p>	<p>Sjuksköterskorna upplevde att det var svårt att vårda de patienter mes substansberoende. Sjuksköterskorna kände sig ej redo utan</p>	<p>16p Hög</p>

	Substance Abuse/Dependence		Analys: Jämförelse av svaren som sedan sammanställdes i kategorier.	önskade mera utbildning för att kunna vårda de patienter.	
Ortega, L. B. & Ventura, C. A. (2013). Chile. <i>Revista Da Escola De Enfermagem Da USP</i>	I am alone: the experience of nurses delivering care to alcohol and drug users	Undersöka sjuksköterskors upplevelse från deras perspektiv, av att vårda patienter med substansberoende.	Metod: Kvalitativ, fenomenologisk. Urval: Strategiskt urval. Sjuksköterskor som vårdade patienter med substansberoende. Datainsamling: Intervjuer. 6 sjuksköterskor. Analys: Nomothetic analysis	Sjuksköterskors upplevelse av patienter som var svårhanterliga. De kände sig hotad, stressade, rädda men kunde även känna medlidande. Verktyg för vårdpersonalen och mera utbildning om hur de ska bemöta anhöriga samt de drabbade själva i sitt substansberoende.	16p Hög

Bilaga 5 Sammanställning av skillnader och olikheter

Författare/År/Land	Fördomsfull Attityd	Reserverad Attityd	Uppgiven Attityd	Förstående Attityd
Bové et al. (2020). Danmark.	X	X	X	X
Callister et al. (2022). USA.				X
Hakala et al. (2021). Finland.		X	X	X
Horner et al. (2019). USA.	X		X	
Sugavanaselvi et al. (2022). Indien.	X		X	
Neville, K., & Roan, N. (2014). USA.	X	X		
Ortega, L. B. & Ventura, C. A. (2013). Chile.	X		X	X